

פרשת חיי שרה

גיליון 119 התשע"ה

שבת שלום
ומבורך!

אשכול יוסף

חידושים נפלאים ועונג שבת בפרשת השבוע

מאת הצב"י רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א מחה"ס "כרם יוסף"
ראש ישיבת המתמידים "אור התורה" ליוני דפגרא לצעירים מצטיינים ירושלים ת"ו

בברכת רבותינו הגאונים ראשי הישיבות, ר"י "פורת יוסף" הגאון רבי נושה צדקה שליט"א הגאון רבי דוד כהן שליט"א ר"י "חברון"

בס"ד
ליל כ' חשון התשע"ה
לכבוד ידי"ג המאור הגדול מרביץ
תורה בתלמידים, חובר חיבורים
מחוכם, הין נבון וחכם. הרב הנעלה רבי
יוסף חי סימן טוב שליט"א.
אחדשה"ט,

הנני להודות לכת"ר על האי מתנתא
טבא דשדר לן ספרו החדש "שיעורי
כרם יוסף" על מסכת קידושין, אור
חדש על עולם התורה האיר.
נהניתי מסגנונו המיוחד, שמגביר את
חשקת הלימוד, כיון שהדברים
מאירים ובהירים, תפוחי זהב
במשכיות כסף דבר דבור על אופניו
בשפה ברורה ובנעימה. בפרט שכת"ר
עוסק בנושאים מעניינים המושכים
את הלבבות, וכל נושא ונושא מעוטר
בתירוץ נפלאים וחשובים במשא
ומתן מתוק מדבש, וכדברי אחי הגאון
רבי פינחס שליט"א, שיש לו תענוג
גדול לקרוא בספרי "כרם יוסף".

ובס"ד מוסר אני מידי יום שיעור לפני
התלמידים מתוך ספרו הנכבד, ורואים
כמה חדות הלימוד ושעשועי
דאורייתא יש לתלמידים מהחידושים
הנפלאים בספר זה.

וכבר נודע מה שכתב הגרעק"א
בצוואתו שידפיסו ספריו בהדפסה
טובה באותיות ברורות על נייר טוב
למען ירוץ הקורא בו. וכזה הוא "כרם
יוסף" קידושין, אותיות בהירות
מאירות עיניים, ואיכות נייר והדפסה,
תורה מפוארה בכלי מפואר!

כה יעשה וכה יוסף, להרבות עוד
פעלים, ולהוציא עוד ספרים רבים
טובים ומועילים, כדרכו בקודש, אשר
ישוטטו בו רבים ותרבה הדעת.

ביקרא דאורייתא
הרב משה יוחאי רז
מחבר הספר "מצא חן" וש"ס

חדש! הופיע הספר:
"כרם יוסף" קידושין
מעתה לומדים
עם יותר בהירות! עם יותר מתיקות!

"וידבר אתם לאמור אם יש את נפשכם לקבור את מתי מלפני שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צחר, ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו בכסף מלא יתננה לי בתוכם לאחוזת קבר"

שאלה אחת - עשרה תירוץ:

היאך לא חשש אברהם לאיסור "לא תחמוד" ואיסור "לא תתאוה" בקניית מערת המכפלה?

יש להקשות היאך חמד אברהם אבינו את מערת המכפלה, ולא חשש לאיסור לא תחמוד שנא' (שמות כ) "לא תחמוד בית רעך" ועוד קשה שהמתאוה ביתו או כליו של חבירו, כיון שחשב בלבו איך יקנה אותם ונפתה בלבו בדבר, עבר גם בלא תעשה של "לא תתאוה" (דברים ה, י"ח), ואין תאוה אלא בלב, וכמבואר במכילתא (יתרו סי' ה) ונפסק בשו"ע, (חו"מ סי' שנט"ט סעיף י), והרי אברהם קיים כל התורה כולה ואפילו עירובי תבשילין, כמו שדרשו חז"ל ביומא (כ"ה), וגדולה מזו הלא כתב החינוך (כדלהלן) שגם בן נח מצווה על לא תתאוה וכתב המנחת חינוך דכל שכן על לאו דלא תחמוד?

❧ יישוב א' ❧

אברהם אבינו לא חפץ לקנות דווקא את מערת המכפלה אלא עיקר כוונתו היתה לעשות עסק גדול מקניית שדה לקבורה שיכירו הכל וידעו שיש המשכיות אחרי המוות ויאמינו בהשי"ת

ששה שאלות - תירוץ אחד:

שאלה ב': יש להוסיף ולהקשות דהנה תמוה מאד למה בכלל היה אברהם אבינו חפץ לקנות דווקא את מערת המכפלה לאחוזת קבר, וכי היה חסר לאברהם אחוזה או בית שדה לקבור את שדה?

ועלה בדעתי בס"ד לבאר שאכן לא היה לאברהם אבינו עניין דווקא במערת המכפלה, אלא לפי שכל מגמתו וחפצו של אברהם כל הימים היתה כדי להטות לבב העולם אחרי השי"ת, וכפי שהיה מגייר המון העם ומשיבם לצור מחצבתם ולאמונה באל יתברך, על כן בעת הזו של פטירת שרה, בשעה שהמון העם עדיין לא השכיל להאמין בהשי"ת, ולא היו יודעים שיש שכר ועונש, שכר והולכים בדרכי השי"ת, גם אחרי המוות, אלא היו סבורים שכיון שמת האדם עבר ובטל מן העולם ואין לו שום המשכיות, ומטעם זה מסתמא לא היו המון העם נוהגים לייחד ממש שדה לקבורת מתיהם, ואפשר שרבים מהם אף היו שורפים מתיהם, לכן חפץ היה אברהם להשפיע ולחדד בעיני העולם את האמונה בהשי"ת ובשכר ועונש, ושעתידים המתים להחיות, לכן חפץ לעשות מקבורת שרה עסק גדול שעל ידי זה יתבוננו העולם ויאמינו בתחיית המתים וממילא ישכילו להבין כי יש שכר ועונש וממילא יטיבו דרכיהם, ולכן חזר לקנות שדה אחוזה לקבורה, ובאמת לא היה לו עניין דווקא במערת המכפלה, ובזה מיושב שלא היה כאן איסור לא תחמוד ואיסור לא תתאוה, כי לא היה לאברהם עניין דווקא במערת המכפלה, ויתכן שאם היה עפרון מציע קרקע אחרת טובה יותר, היה אברהם קונה אותה, כי כל כוונתו היתה רק שייבנו וישכילו בהמשכיות נשמת האדם אחרי מותו.

שאלה ג': והנה על פי זה מתיישבים עוד כמה קושיות, דהנה יש להבין למה הסמיכה התורה והקדימה עניין הספד שספד אברהם לשרה לקניית מערת המכפלה, והשאלה אף על אברהם אבינו, הלא לכאור' תחילה היה להקדים קניית מערת המכפלה ואחר כך הספד שרה, שהרי בנוהג שבעולם תחילה אדם טרוד בקניית מקום הקבורה למתו המוטל לפניו ומתעסק בענייניו, ואחר כך עוסק בהספדו, וכמו שמצינו אף שפטרה התורה את האונן מכל המצוות כדי שיוכל להתעסק ולטפל בקבורת מתו?

אך לפי האמור גם שאלה זו מיושבת, שאכן כל עסק קניית שדה מערת המכפלה היה חלק מההספד הגדול שספד אברהם לשרה לחזק ליבות האומה, לעשות נפשות ולהשריש בליבם האמונה בהשי"ת, ולכן אחרי שהתחיל לספוד לשרה המשיך במשא ומתן של קניית מערת המכפלה, שהכל עניין אחד.

יישוב ב' - כיון שאדם וחיה קבורים שם ואין קבורים אפילו צדיק אצל חסיד מופלג, ממילא מיוחדת היתה למשפחתו של אברהם דווקא ושלא יקברו בה המון העם

נראה בס"ד ליישב עוד על פי מה שמצינו במדרשי חז"ל (פרקי דרבי אליעזר פרק ל"ה) שבאותה שעה שערך אברהם סעודה למלאכים ורץ להביא בן בקר, ברח מלפניו בן הבקר ונכנס למערת המכפלה ונכנס אחריו ומצא שם את אדם וחיה שוכבים על מטותיהם וישנים ונרות דולקים עליהם וריח טוב עליהם כריח ניחוח, לפיכך חמד מאותה שעה את מערת המכפלה לאחוזת קבר. ובמדרש אגדה (רות ע"ט ב') איתא שאברהם שמע את מלאכי השרת אומרים שאדם הראשון קבור שם, וקודם שבא אברהם רבים היו מבקשים ליקבר שם, ומלאכי השרת היו שומרים את המקום ורואים אש דולקת ולא יכלו ליכנס שם, עד שבא אברהם וקנאה.

ולפי זה יש לומר שאדרבה היה על אברהם חובה לקנות את מערת המכפלה בדווקא, כדי שלא יבואו לקבור שם את המון העם, כיון שכבר קבורים שם אדם וחיה, שהרי קיימא לן דאין קוברין רשע אצל צדיק, כמבואר במשנה בסנהדרין (מו.) וכן מבואר בגמרא יבמות (לב: לג: מז:), והרמב"ן בתורת האדם (עמ' ק"ח) כתב שאף אין קוברין צדיק אצל חסיד מופלג, וכן נפסק בשו"ע (יור"ד סי' שס"ב ס"ה). ואשר על כן היה אברהם ירא שמא יבואו לקבור המון העם בחלקת שדהו של אדם וחיה, לכן התאמץ לקנותה כדי למנוע צער מאדם הראשון וחיה, שהרי כידוע יש לצדיק צער אם קבורים על ידו מי שאינו ראוי לכך, כמבואר בספר חסידים (סימן תש"ה) "מעשה בת"ח צדיק שקברוהו אצל מי שאינו הגון, בא הצדיק לכל בני העיר בחלום הרעותם לי שקברתוני אצל בית הכסא שריחו רע וקשה לי העשן, ושמו אבנים בין קבר הצדיק לקבר הרשע כמחיצה, ומשם והלאה לא בא להם בחלום", וכיון שלא היה עפרון ובני עירו ראויים להקבר במערת המכפלה, אלא רק בני משפחתו של אברהם, ממילא לא היה שייך בזה איסור לא תחמוד, כי אדרבה היתה מיוחדת שדה זו לאברהם דווקא.

יישוב ג' - מחלוקת ראשונים אם יש איסור לא תחמוד כשמשלם ממון

ידועה מחלוקת הראשונים אם שייך איסור לא תחמוד באופן שמשלם ממון עבור החפץ שחמד וקנאו, דהנה בגמרא בבא מציעא (ה:): איתא שמי שחומד מחבירו חפץ וקונוהו אינו חשוד לעבור על לאו של שבועת שקר, כי לא תחמוד לאנשים נדמה בלא שמשלם על החפץ ממון, ונחלקו הראשונים בבאור כוונת הגמרא, אם רק לאנשים נדמה כך אבל באמת אף שמשלם עובר על איסור לא תחמוד, או שאכן כמו שמשמע לאנשים כך הדין שאם משלם אינו עובר על איסור לא תחמוד, וכן דעת התוס' בסנהדרין (כה: ד"ה מעיקרא) בתירוצם הראשון שאינו עובר על לא תחמוד כשנותן דמים, וכן דעת הסמ"ג (לאוין קנ"ח). [וכן פסק הסמ"ע בסי' ל"ד ס"ק ל"ב, וצע"ג דסותר עצמו בסי' שני"ט ס"ק י"ד דשם ביאר להדיא דעובר על לאו דלא תחמוד אף כשמשלם]. והראב"ד (גזילה פ"א ה"ט) כתב לחלק בין שילם ואמר המוכר רוצה אני שאז לא עבר הקונה על לא תחמוד, אבל אם לא אמר רוצה אני, אע"פ ששילם עובר על לא תחמוד. ולפי זה לא קשה כלל גבי אברהם אבינו שחמד את מערת המכפלה, כיון ששילם וגם עפרון הסכים למוכרו.

והנה בשיטת התוספות בב"מ (שם, ד"ה בלא דשמי) נחלקו האחרונים, דהמהרש"א והמהר"ם שי"ף למדו בכוונתם שכך הדין לפי האמת, אך המהר"ם ורעק"א למדו בכוונתם שרק לאנשים נדמה שאם משלמים לא עוברים על לאו דלא תחמוד, אבל באמת לפי ההלכה עובר.

ולמעשה רוב הראשונים סוברים שעובר על לאו שלא תחמוד אפילו אם נותן דמים, רק שלאנשים משמע שלא תחמוד הוא כשלא נותן דמים, וכן דעת היראים (ס' קט"ו), הרא"ם (גזילה פ"א ה"ט), תוספות ב"ק (סב. ד"ה חמסון, וכן משמע בתוספות בב"מ עב. ד"ה שטר), וסנהדרין (כה: ד"ה מעיקר, בתירוצם הראשון), רבינו יונה (שערי תשובה שער ג' אות מ"ג), הרמב"ן (ו. ד"ה הוי), הרשב"א (שם, ובתשובה ח"א סי' ת"ל), ספר החינוך (מצוה ל"ח) הריטב"א (ד"ה אלא) והריב"ש (סי' שיי"א). וכן פסק הרמ"א (סי' צ"ב סעיף ד') בשם המרדכי (בהגותו פ"ק דמכילתין), וכן מבואר בדברי השו"ע (סי' שני"ט סעיף ט', וסעיף י') שאם חומד ביתו של חבירו והפציר בו עד שקנאו עובר על שני לאוין, על לא תתאוה ועל לא תחמוד.

ועוד יל"ע דאף למאן דאמר שאם משלם אינו עובר על לאו דלא תחמוד, מכל מקום יל"ע אם גם אינו עובר על לאו דלא תתאוה, ומסתבר שאינו עובר כדן לא תחמוד לאותו מאן דאמר שאינו עובר על לא תחמוד כשמשלם, ועי"ל על פי מה שכתב הבית יוסף (סי' שני"ט) שאיסור לא תתאוה, הוי דוקא כשמתאוה לקנות שלא ברצון הבעלים, ולפי"ז לק"מ דאדרבה כל כוונת אברהם היתה לקנות את שדה מערת המכפלה דוקא ברצון עפרון.

יישוב ד' - רק אם מפציר בחבירו עובר על לאו של לא תחמוד

ידידי הגאון המפואר מוה"ר אבינועם יהב שליט"א ר"מ ביישיבתנו הקדושה "פאר השלום" השיבני על פי מה שכתב הרמב"ם (גזלה ואבדה פ"א ה"י) דכל החומד עבדו או אמתו או ביתו וכליו של חבירו או כל דבר שאפשר לו שיקנהו ממנו והכביד עליו ברעים והפציר בו עד שלקחו ממנו אף על פי שנתן לו דמים רבים הרי זה עובר בלא תעשה שנא' "לא תחמוד". ומדוקדק בלשונו שאיסור לא תחמוד שייך דוקא באופן שמציר שימכור לו ביתו, אבל אם אינו מפציר, ונתרצה מיד, אינו עובר איסור, ומיושב מה שחמד אברהם את שדה מערת המכפלה שהרי לא הפציר בעפרון שימכרנה לו, דמיד נתרצה, וכן נראה מלשון השו"ע (שני"ט סעיף י'), ודפח"ח.

אך יל"ע דעדיין קעבר על איסור לא תחמוד, דזה שייך לעבור אף שאינו מפציר בחבירו שימכור לו שדהו, דעיקר לאו זה הוא על מה שמתאוה בליבו, ושוב מצאתי בספר יד המלך על הרמב"ם

שאלה ד': והנה עוד יש להקשות דכיון שחפץ היה אברהם אבינו לשלם על קניית מערת המכפלה, ממילא למה הוצרך להדגיש שקונה שדה זו לשם אחוזת קבר, וחוזר וכפל זאת כמו שנאמר "תנו לי אחוזת קבר עמכם ואקברה מתי מלפני" ואחר כך נאמר עוד "אם יש את נפשכם לקבור את מתי מלפני שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צוחר", ושוב אברהם מדגיש זאת באומרו "ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו בכסף מלא יתננה לי בתוכם לאחוזת קבר", וכן חוזר אברהם ושוב כופל דבר זה שרוצה את מערת המכפלה כדי לקבור מתו, כמבואר בכתוב. וצ"ע דמה נפק"מ לעפרון לשם איזו מטרה רוצה אברהם את מערת המכפלה? וכי אדם שמוכר ביתו לחברו יש לו נפק"מ מה אחר כך יעשה בו?

ברם לאור האמור גם קושיא זו מיושבת שהרי כל עיקר כוונתו של אברהם אבינו היתה כדי להשריש אמונה זו של המשכיות הנפש בלב העם, וממילא יאמינו בהש"ת, ולכן בכל עסק המושא ומתן חוזר ומדגיש שכל קניית שדה מערת המכפלה נדרשת רק לשם מטרה זו, ועל ידי זה יתפעלו כולם ויתנו אל ליבם להאמין בהש"ת.

שאלה ה': והנה עוד יש להקשות כיון שעפרון השיב באזני בני חת לכל באי שער עירו שמוכן ליתן את שדה מערת המכפלה לאברהם ללא שום תמורה ותשורה, אלא במתנה גמורה, וכמבואר במדרש (שכל טוב) שלכן אמר כן עפרון לעיני כל באי שער העיר כדי שאחר כך אף אחד לא יוכל לערער על מתנה זו, כי מתנה שניתנת בסתר יכולים אחר כך לערער אחריה, אם כן קשה למה חזר אברהם וביקש לשלם עבור מערת המכפלה כסף מלא, ויש להוסיף ולחזק הקושיא ממה שפירש רש"י (פסוק ד') שאברהם אבינו סבר שמגיע לו שדה מערת המכפלה בדין, לפי שאמר לו הקב"ה לזרעך אתן את הארץ, ואם כן למה לא הסכים אברהם ליטלה בחנם והפציר בעפרון שיטול ממנו תשלום עבורה כמבואר ברש"י (פסוק י"ג)?

ברם לאור האמור גם קושיא זו מיושבת שהרי כל עיקר כוונת אברהם היתה להשריש אמונת המשכיות הנפש בלב העם, שעל ידי זה יבואו להאמין בהש"ת, ובודאי יוכל לפעול זאת רק על ידי שיראו היאך מוכן לשלם כסף מלא עבור שדה רק בשביל אחוזת קבר, כי אם יטלנה בחנם יאמרו אפשר שאין המשכיות ומעלה לקבורת האדם, ורק כיון שקיבלה בחנם הסכים לקבורה, אבל לו היה נצרך לשלם כסף רב לא היה קונה לשדה המערה, אבל כעת שראו שהסכים והפציר לשלם כסף מלא עבור שדה המכפלה, הבינו כי יש מעלה גדולה לגוף האדם גם אחרי מותו, כי יש המשכיות לנשמה גם אחרי מותה, ויש דין ויש דיין.

שאלה ו': והנה עוד היה מקום להקשות היאך יתכן שמתחילה עפרון הסכים ליתנה לאברהם בחנם, והלא כיון שהיתה עינו חומדת את ממונו של אברהם כמו שדרשו רבותינו ז"ל, וכמו שמצינו שאחר כך לא הסכים לקבל מאברהם אלא רק כסף עבור לסוחר שמתקבלים בכל מקום, (עי' ב"מ פז. וברש"י), אם כן היאך יתכן שמתחילה יסכים ליתנה לעיני כל באי שער עירו חנם אין כסף?

אך לאור האמור שמא יש לומר שאף עפרון הבין שכל מטרתו של אברהם אבינו היא כדי להשריש בלב כולם את האמונה בהש"ת, ולכן כדי שלא יוכל אברהם להצליח בכוונתו, אמר לעיני כולם שמשכים ליתנה בחנם, וממילא תופר כוונת אברהם.

יישוב ו' - בעניין אם שייך איסור כשחומד בית של גוי

התלמידים יצ"ו השיבנו דשמה יש לחלק בין אם חומד מישראל או מעכו"ם, דיש לומר דאם חומד מעכו"ם לא שייך איסור לא תחמוד ולא תתאוה, שהרי אף שגזילת העכו"ם אסורה, מכל מקום טעותו מותרת, וכאן אברהם לא התכוון לגזול הקרקע מידי עפרון, אלא אדרבה לשלם לו במיטב הארץ, וממילא לא שייך בזה איסור לא תחמוד, ולכא' יש לדקדק כדבריהם מלשון הכתוב "לא תחמוד בית רעך, וכן לא תתאוה בית רעך, דכל האיסור רק בשל רעך. ומצאתי שהפרי מגדים (או"ח סי' תכ"ד משב"ז סק"א) מסתפק בזה.

ויש לדקדק שלא שייך איסור לא תחמוד כשחומד מגוי מלשון החינוך (מצוה ל"ח) שכתב "שלא להעלות במחשבתנו לעשות תחבולה לקחת לנו מה שהוא לזולתנו מאחינו", ובעניין לאו דלא תתאוה (מצוה תט"ז) כתב שלא להתאוות מה שביד אחינו בני ישראל, אך בגוף דבריו כתב שאיסור שייך אף בבני נח ובכל העולם כולו, ודלא כהמלבי"ם, וצריך לחלק דמ"מ בישראל האיסור רק כשחומד בשל רעהו. וכן האריך בשו"ת מחנה חיים ודקדק כן מלשון הרמב"ם בספר המצוות שכתב "הזהירנו מהשים מחשבותינו לעשות תחבולות כדי לקנות מה שברשות זולתנו מאחינו והוא אומר לא תחמוד בית רעך".

יישוב ז' - בעניין שמוטר להמוד חמדת דאורייתא

בספר ליקוטי יהודה מתרץ דחמדת אברהם במערת המכפלה הוי כעין חמדה דאורייתא שמוטר, כעין מה שמצינו בזה"ק (שמות ח"ב צג): שנאמר בתורה לא תחמוד, ואם כן היה במשמע איסור אפילו חימוד התורה, לכן בא הכתוב ואמר בית רעך שדהו ועבדו וגומר, להורות שכל האיסור לחמוד היינו דוקא דברי העולם, אבל התורה היא חמודה תמיד, שעשועים, גנזי חיים, ואורך הימים בעולם הזה ובעולם הבא. ואשר על כן משום כך היה מותר לאברהם לחמוד את שדה מערת המכפלה.

אך דבריו לכא' אינם מובנים דאף אם עיקר כוונת אברהם היתה לאיזו מצוה שתהיה מכל מקום הלא עדיין אין בזה היתר לחמוד ממש את שדה מערת המכפלה, ואטו מי שקבע בביתו מקום תפילה ותורה לרבים וכיוצא בזה, יהיה מותר לחמוד את ביתו. וכיוצא בזה כתב בשו"ת דברי יציב (חו"מ סי' ס"ה) שאסור לחמוד חפץ מצוה של חבירו, וכ"כ בשו"ת בצל החכמה (ח"ג סי' מ"ג).

יישוב ח' - כשקנה עפרון השדה לא ידע ממה שבתוכה ולא זכה בזה
בספר שם משמואל מהגאון מסוכטשוב זצ"ל (חיי שרה שנת תרע"ח) מתרץ על פי הזה"ק שעפרון לא ידע מה שיש בתוך המערה, וממילא כשקנאה לא זכה בקדושה וברוחניות שבה, כדין אדם שקנה שדה ובה גל ומתחתיה מטמון שאינו זוכה במטמון כיון שאינו ידע מזה (ב"מ כה:), כיון שלא ידע מהעיקר שבשדה, שהיא העיקר, ממילא לא זכה לגוף השדה שהיא המטמון.

ודוחק לתרץ כן, דודאי קניין גוף השדה לחוד, וקניין רוחניות שבו לחוד, ועדיין קשה היאך חמד אברהם מערת המכפלה. ודוחק לומר שעיקר חמדתו של אברהם היה רק לרוחניות שבו, שהרי חפץ בגוף השדה לקבור לשרה.

יישוב ט' - בעניין לא תחמוד כששולח שליח עכו"ם לבעל השדה
בשו"ת שבט הקהתי (ח"ו סי' תס"ה) מתרץ שאברהם לא ביקש בעצמו כלל מעפרון שימכור לו את מערת המכפלה, אלא ביקש לבני חת שיבקשו מעפרון שימכור לו את שדהו ואת מערת המכפלה אשר בו, נמצא שהיה הלאו של לא תחמוד על ידי שליח וקיימא לן דאין שליח לדבר עבירה, ואפילו אם יש שליח לדבר עבירה, מכל מקום קיימא לן שאין שליחות לעכו"ם, והרי כאן היו השליחים עכו"ם, ולא היה שייך כאן כלל חשש של לא תחמוד.

ואין דבריו מובנים כלל, שהרי איסור לא תחמוד ולא תתאוה אינו עניין כלל לדיני שליחות, דמכל מקום כיון שמתאוה בליבו וחומד, ובפועל עושה מעשה, שהרי קנה לבסוף מעפרון, אם כן אף שאין כאן שליחות כלל, הרי שיש כאן איסור לא תחמוד, וזה ברור. ועוד דאף שאין שליח לדבר עירה, מכל מקום יש חיוב בדיני שמים, כדמוכח בגמרא, (קידושין מב.).

יישוב י' - בעניין החומד לא לעצמו אלא בשביל אחרים
מצינו מחלוקת אחרונים אם יש איסור לא תחמוד כשאינו חומד את החפץ לצורך עצמו אלא בשביל אחרים, וקצרה היריעה מלהכיל הכל, [ואי"ה הכל יבוא בתוספת נופך בספר הגדול "אשכול יוסף" עה"ת], ולפי זה שמא יש לומר דאף שהיתה כוונת אברהם שגם הוא יקבר במערת המכפלה, מכל מקום עתה עיקר כוונתו היתה בשביל קבורת שרה, חשיב כחומד בשביל אחרים, וצ"ע.

שמדוקדק בדבריו שאיסור לא תתאוה הוי דוקא כשמתכוון בליבו להפציר בחבירו עד שימכור לו שדהו, שוב ראיתי שכן דקדק גם בשו"ת בצל החכמה (ח"ג סי' מ"ג) דלאו לא תחמוד ולא תתאוה לא שייך אלא כאמור כשפציר, וכתב עוד דשני פעמים לא חשיב מפציר. ולפי זה מיושב היטב דאברהם אבינו גם לא התכוון בליבו להפציר בעפרון שימכור לו את שדה מערת המכפלה.

ולכא' עדיין יש להקשות ממה שכתב רבינו יונה בשערי תשובה (שער ג') שהחומד לקחת כל חפץ והוא איש נכבד, שאם ישאל שאלה אור פניו לא יפילון אסור לו לשאול מעם רעהו מקח או מתנה, בלתי אם ידע כי נתון יתן לו בנפש חפצה ולא ידע לבבו בתתו לו. ולפי המבואר שאיש נכבד אסור לו לבקש, אפילו אם אינו מפציר, קשה היאך ביקש אברהם אף שלא הפציר. ויש לומר דלכן אברהם ביקש תחילה באמצעות בני חת, כי גם אדם נכבד כשמבקש על ידי אחרים בנקל יכול הנותן להתחמק אם אינו חפץ ליתן בלב ונפש חפצה.

ומתוך זה יש סמך וסעד למנהג העולם ששואלים מבעלי דירה אם מיועדת היא למכירה כי הפצים לקנותם, ושמענו שיש שהלכו מדלת לדלת ושאלו אם מוכנים למכור דירתם, וככה הפכו שכונה שלימה למקום מקדשי השם, דהן הן הדברים, כיון שרק שואלים אם מוכנים למכור ומציעים זאת, ואינם מפצירים בבעלים שימכרו, ממילא אין בזה איסור לאו של לא תחמוד ולאו של לא תתאוה, אבל אם חלילה מפציר בחבירו וקנה, עובר על שני לאוין אלו.

יישוב ה' - הקרקע היתה שייכת לאברהם כהבטחת השי"ת

עוד השיבני ידידי הגאון המפואר מוהר"ר אבינועם יהב שליט"א על פי מה שכתב רש"י בשם מדרש אגדה עה"פ "גר ותושב אנכי עמכם" אם תרצו הריני גר, ואם לאו אהיה תושב ואטלנה מן הדין שאמר לי הקב"ה (י"ב ז') "לזרעך אתן את הארץ הזאת", וממילא לא שייך כאן איסור כלל, כיון שאברהם חומד דבר שייך לו, ודפח"ח.

אך נומתי לו דאף שהדברים מפורשים ברש"י, מכל מקום עדיין יל"ע בזה, דלא מסתבר שהארץ כבר היתה שייכת לאברהם, אלא רק הובטחה לזרעו, או על כל פנים גם לו, אבל עדיין לא קיבלה, ומצד שני הרי מפורש ברש"י שיכול היה אברהם ליטלה בדין.

ומצאתי שתירוץ זה מיוסד על אדני פז שאכן החזקוני מחזק דברי רש"י שעתה כיון שכבר נולד יצחק, וכתב לזרעך אתן את הארץ, היה כבר לאברהם חלק בארץ. וכן האריך בשו"ת חתם סופר (יור"ד סי' של"א) לבאר שמשעה שאמר הקב"ה לאברהם קום התהלך, היתה שלו ממש. ואולם המשנה למלך (פרשת דרכים דרוש ט') כתב לחלק בין קניין גוף לפירות, שהיה לאברהם רק קניין הגוף של הארץ, ולא קניין פירות, וכן יצא לחלק החזון איש (יור"ד סי' ס') שגוף ארץ ישראל נתנה לאברהם מיד, אך פירות אר"י יתן רק לאחר שנכבש אר"י. ובספר פנינים מבי מדרשא דקדק כן מדברי הרמב"ן (י' ט"ו).

ובהגהות על פרשת דרכים הקשה שאם רק הגוף ניתן לבניתיים לאברהם, אם כן היאך היה בכוחו ליטול הקרקע לצורך קבורה, והלא מפקיע בזה שימוש הפירות, ובבית מאיר (ליקוטים על הש"ס עד:) הקשה עוד שלא היה יכול לקבורה שם דקבר אסור בהנאה ויאסור בזה הקרקע בהנאה, ואף דהוי בני נח, ממכל מקום נוטל מבני חת שימוש הקרקע. ויש שתירץ שכוונת אברהם היתה שחייבים למכור לו הקרקע מדין מצרנות, ודוחק. ושמה י"ל דכוונת אברהם שלא יקבור, אך גם יעבב בעדם מלעשות פירות בכל קרקע אר"י, דסוף סוף הקרקע שלו.

ולפי כל זה מיושב דעכ"פ כיון שהקרקע היתה שייכת לאברהם, ממילא לא היה שייך איסור לא תחמוד ולא תתאוה.

מזל טוב לרגל הולדת הבן
לידידנו הדגול מזכה הרבים
ר' שלמה ראובני הי"ו
ידיד ושיבתינו הקדושה
יזכו לגדלו לתורה לחופה
ולמעשים טובים וכל טוב

עץ חיים היא למחזיקים בה ותנומיה נאוושר
גיליון "אשכול יוסף" יו"ל ליזכיו אלפים על ידי האחים היקרים
נר גדעון ניסים הי"ו, ונר אהרן ניסים הי"ו
לברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם להם ולכל בני ביתם
מוקדש לעילוי נשמות הוריהם היקרים
סאלם אליה בן מסעודה ז"ל ונוריה בת גורג'יה ע"ה, ת.נ.צ.ב.ה.

מזל טוב לרגל הולדת הבן
לידידנו הדגול מזכה הרבים
רבי חיים ביטון הי"ו
ראש אגדות "חסד לאברהם"
יזכו לגדלו לתורה לחופה
ולמעשים טובים וכל טוב

הגאון הגדול מוהר"ר משה צדקה שליט"א ר"י "פורת יוסף":
"חיבור זה נותן מתיקות ועריבות
בתורה ופולפול התלמידים"

נגיל ונשיש בזאת התורה

בשבח והודיה להשי"ת הננו לבשרכם

כי בימים אלו הופיע ויצא לאור הספר:

"כרם יוסף"

קידושי

חידושים מתוקים, ביאורי סוגיות, ופנינים יקרים
על פרק האשה נקנית - ופרק האיש מקדש
היקף עצום ונפלא!

על כל קושיית תוספות או מפרשים תירוצים רבים
סגולה להצלחה לרמי"ם במסירת השיעורים ולתלמידים במבחנים לשיבות!

500 עמודים! מחיר מיוחד 30 ₪ בלבד!

תורה מפוארה בכלי מפואר, מתאים למתנה לכל בן ישיבה!

י-ם: "יפה נוף" צומת בר אילן, "ספר הספרים" צומת בר אילן, "הפצת ספרי קודש" רח' דוד 1 ש. הבוכרים.

בני ברק: משפ' שבתאי, ר' עקיבא 44 פינת הרב קוק, (מעל סלקום), 03-5796146 (7 באינטרקום)

ביתר: משי' סימן טוב, בן זכאי 7 - 02-5808831 קרית ספר: משפ' שחמורוב מסילת יוסף 4 ק"ג, 052-7606856

אשדוד: משפ' כהן רובע ג' רח' האדמו"ר מבעלז 5/25, 052-7191877 טבריה: צרכנית הרמב"ם, טבור הארץ 26.

נקודות מכירה נוספות בכל רחבי הארץ, לביירוים והזמנות:

054-84-60007/8 או 02-5373570

4 ביאורים מדוע הקדים התנא כסף
לשטר ושטר לביאה? / 4 ביאורים
מדוע הקדים התנא גט למיתת הבעל? /
8 יישובים מה בא רש"י ללמדנו
שהאשה נקנית "לבעלה"? / 4 יישובים
למה בקידושי ביאה צריך לומר הרי
את מקודשת "לני"? / 6 ביאורים מה
הטעם ששנה התנא האשה נקנית
בה"א הידיעה? / 4 יישובים היאך
אפשר ללמוד קידושי כסף מק"ו והלא
אין עונשין מן הדין? / 8 יישובים איך
אסרו חכמים לקדש בביאה והרי
בתורה מפורש שמותר? / 5 יישובים
למה הוצרכו לאסור קידושי ביאה
משום פריצותא והרי ביאה אירוסין
עושה ועדיין אסורה כשאר ארוסות? /
8 יישובים למה לא דורשים שהאשה
ניתרת במיתת הבעל מאברהם שהיה
ירא שיהרגוהו המצרים כדי שיוכלו
לישא את שרה? / 7 טעמים למה יש
מצוה בו יותר מבשלוחו? / 9 שיטות
איזה מצוה מקימים האיש והאשה
במעשה הקידושין? / בעניין בת שצויה
עליה אביה שלא תנשא האם מחוייבת
לשמוע בקול אביה? / 4 יישובים היאך
האמוראים התעסקו בעצמם בהכנות
לשבת? / 3 יישובים למה השמיט
השו"ע הא דרב ספרא מחריך רישא
ורבא מלח שיבוטא? / 4 יישובים למה
לא מביאה הגמ' ראייה שמצוה בו
מאברהם שחבש בעצמו חמורו? / 6
יישובים למה לא מביאה הגמ' ראייה
מיוסף הצדיק שאסר מרכבתו בעצמו
לכבוד אביו? / 3 יישובים למה לא
נאסר לקדש עד שיראנה משום "לא
תשנא את אחיך בלבבך"? / 12
יישובים היאך אברהם קידש את
שרה בטרם שיראנה? / 14 יישובים
היאך קידש יצחק אבינו את רבקה
בטרם שיראנה? / 6 יישובים היאך
חלים קידושי שליח כשאינו מכירה
והלא אין שליח לדבר עבירה? / 5
יישובים לקושיית רש"י שהאשה
מסייעת לבעל בעבירתו כשמקבלת
קידושין משלוחו? / 7 יישובים
לקושיית התוספות למה אסור לקדש
קטנה והלא טוב למיטב / 5 יישובים
היאך קידש יצחק אבינו את רבקה
כשהיתה קטנה? / 4 יישובים למה
צריך פסוק לשליח האשה בגירושיה
הרי הוקשה אשה לאיש לכל דינים?
ועוד נושאים רבים ומרתקים
אוצר אדיר!

מתוך הסכמתו הנלהבת של מורנו הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א ראש ישיבת "הברון"

"ספר גדול זה מקיף כל סוגיא לכל פרטיה

בעומק העיון והיקף רב, דברי תורה ערבים ושמחים

המאירים כל סוגיא ובודאי יהיה לתועלת מרובה"

"כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים"

מתוך הסכמת הגאון הגדול ר' דוד כהן שליט"א ראש ישיבת "הברון" וחבר מועצת גדולי התורה:

"שמחתי לראות את ספרו החדש "שלהבת יוסף חי", והוא עניין גדול לחזק ולהגביר את השאיפות והמושגים לעמלה של תורה ויגיעתה, בפרט לדור הצעיר המושפע מתעמולת הרחוב ההמוני, והשכיל הרחמי"ה והעמיד בניין שלם המאיר את דמותו הענקית של מרן הרב עובדיה באור יקרות והראה בעליל דרך עלייתו ודרך היון שיסודה בדרך חיים של אם ייתן איש כל הון ביתו באהבה שאהב את התורה בון יבזו לו"

הופיע בסיד ספר הספרים על מרן רבינו עובדיה יוסף "שלהבת יוסף חי"

סובב על כל פרשיות התורה

רעיון מיוחד על כל פרשה ופרק מרתק מחיי רבינו

שוחרי ואוהבי התורה הביאו ברכה לביתכם!

בין הפרקים: ענוותנותו / מידותיו / זהירותו בכבוד ת"ח / זהירותו בכבוד אשתו / אהבתו לתורה, שקיעותו בתורה / התמדתו בימי בחרותו / בימי מלכותו / גודל עיונו ובקיאותו, / יראתו, מידת האמת שבו / אצילותו / התנזרותו מכסף / בריחתו מכבוד / מלחמתו בבתי משפט, פועלו להיגונן ילדי ישראל / שתדלנותו להקמת עולם התורה בדורנו / פועלו לטהרת ישראל, חכמתו ותבונתו / כח השפעתו / מהפכותיו הרוחניות / הצלחתו בכל מעשיו / ועוד 32 פרקים!

מאות סיפורים, עובדות והנהגות שטרם ידועים... 54 פרקים! 700 עמודים!

להשיג ברשתות הספרים: "אור החיים" ו"פה נוף", בכל רחבי הארץ - מחיר מיוחד לכבודה של תורה!

כמו כן ניתן להשיג: ירושלים: "ספר הספרים" צומת בר אילן, "הפצת ספרי קודש" רח' דוד 1 שוק הבוכרים.

בני ברק: משפי שבתאי, ר' עקיבא 44 פינת הרב קוק, (מעל סלקום), 03-5796146 (7 באינטרקום). **ביתר:** משי סימן טוב, בן זכאי 7 - 02-5808831

קרית ספר: משפי שחמורוב מסילת יוסף 4 ק"ג, 052-7606856 **אשדוד:** משפי כהן רובע ג' רח' האדמו"ר מבעלו 5/25, 052-7191877

טבריה: צרכנית הרמב"ם, טבור הארץ 26. **תל אביב:** משי סימן טוב, רח' אלוף משה בריל 22, 077-7812812. **אשקלון:** 054-6616658

נקודות מכירה נוספות בכל רחבי הארץ, לבירורים: 02-5373570 או 054-84-60007/8

מתוך הסכמת הגאון הגדול הראש"ל רבי יצחק יוסף שליט"א:

"החידושים על הפרשיות ראויים לאומרו על שולחן שבת, ולהזכיר את זכרו של מרן מתוך המערכות שכתב המחבר..."

מתוך הסכמת הגאון הגדול רבי משה צדקה שליט"א ר"י "פורת יוסף"

"ויש בזה חיזוק גדול, ודבר גדול הוא, ובודאי יש מזה נחת רוח גדולה למרן..."